

DİSLEKSİ (ÖĞRENME BOZUKLUĞU)

DİSLEKSİ NEDİR?

Disleksi dinleme, konuşma, okuma, yazma, akıl yürütme ile matematik yeteneklerinin kazanılmasında ve kullanılmasında önemli güçlüklerle kendini gösteren bir öğrenme bozukluğudur. İlkokula başlayan disleksili çocuklarda eğitim alabilecek zihinsel gelişim henüz tamamlanmadığı için okuyamazlar, yazamazlar ve matematiksel işlemleri kavramada zorluk çekerler. Ancak bu onların zeka düzeylerinde bir sorun olduğunu göstermez. Hatta zeka düzeyi çok yüksek çocuklarda da görülmektedir. Fakat bazen hastalık farkedilmeyebilir. Disleksililer zeka düzeyleri düşük olmadığı gibi özel yeteneklere de sahip olabilirler. Buna önemli kanıt disleksili olduğu bilinen bilim adamları ve sanatçılardır: Albert Einstein, Leonardo da Vinci, Tom Cruise, Mickey Mouse gibi. Disleksili çocuklarda dikkat bozukluğu da görülür. Bu nedenle bu çocuklara bir uzman tarafından sistemli bir dikkat eğitimi verilmelidir. Sözel, işitsel, görsel eğitim metodları seçilmelidir. Sınav sorularını çabuk okuyamazlar ve cevapları yazamazlar. Bu nedenle bu çocuklara sözlü sınav yapılması daha etkin olur. Çoktan seçmeli sınavlarda (test) daha başarılı olurlar.

DİSLEKSİ TÜRLERİ

Disleksi doğuştan gelen gelişimsel ve travmaya bağlı disleksi olarak ikiye ayrılır. Doğuştan gelen disleksi doğum öncesi ,doğum sırasında ve doğum sonrası komplikasyonlara bağlı olarak üçe ayrılır. Doğum öncesi disleksiye, yetersiz ve dengesiz beslenme, gebelik sırasında geçirilen enfeksiyonlar ve bilinçsiz ilaç kullanımı etken olabilir. Uzun ve zor doğum plasenta anomalileri doğum sırasında oluşan disleksiye ,doğumdan sonra bebeğin nefes almasındaki gecikme ve geçirdiği ateşli hastalıklar da doğum sonrası oluşan disleksi sebeplerindedir. Kalıtsal etmenlere bağlı olarakda disleksi ortaya çıkabilir. Disleksi okuma sorunu, yazmada meydana gelen ve matematiksel işlemlerde meydana gelen işlemler olarak ayrılır ve farklı adlar alır. Okuma sorunları reading disorder diğer adıyla Dyslexia Yazma sorunu Disgraphia Matematiksel işlemlerden kaynaklanan sorunlar dyscalculia terimleri ile adlandırılır. Disleksi üzerine ilk çalışan nörologlardan Samuel T. ORTON disleksinin sık karşılaşılan özelliklerini şöyle belirlemiştir. Yazılı kelimeleri öğrenme ve hatırlamada zorluk. b ve d, p ve q harflerini, 6 ve 9 gibi sayıları ters algılama; kelimelerdeki harfleri ya da sayıları karışık algılama, neyi en; 3ü E; 12yi 21 olarak algılamak gibi. Okurken kelime atlamak. Hecelerin seslerini karıştırmak ya da sessiz harflerin yerini değiştirmek, sıklıkla yazım hatası yapmak. Yazı yazmada zorluk. Gecikmiş ya da yetersiz konuşma. Konuşurken anlama en uygun kelimeyi seçmede zorluk. Yön (yukarı, aşağı gibi) ve zaman (önce, sonra, dün, yarın gibi) kavramları konusunda sorunlar. Elleri kullanmada hantallık ve beceriksizlik Erken tanı bu çocukların gelecekte alacakları eğitimin tespiti açısından çok önemlidir. Bu konuda çocuğa yardımcı ve destek olunmalıdır. Bu da veli-öğretmen-psikolog işbirliği ile olmalıdır. International Hospital Disleksi Hakkında Velileri ve Öğretmenleri uyarıyor: Öncelikle disleksi sorunu yaşayan çocukların hasta olarak tanımlanamayacağına, hatta bu çocukların özel olduğuna dikkat çeken Psikolog Ferahim Yeşilyurt, disleksinin nedenlerini, görülme sıklığını ve disleksi ile ilgili gerçekleri açıkladı. Yeşilyurt, Anne baba olarak sorunun nedeni olabileceğini düşündüğünüz konularda birbirinizi suçlamayın. Bu durumu kabullenerek, çözüm arayışına yönelin! diyerek öncelikle anne babaların bilinçli olmaları gerektiğini vurguluyor.

DİSLEKSİNİN NEDENLERİ

Disleksinin nedeni kesin olarak bilinmemekte. Ancak sebepler üzerine çeşitli görüşler bulunuyor: Doğum öncesi annenin yetersiz beslenmesi, Geçirilen enfeksiyonlar, Doğum esnasında plasenta ve göbek kordonu anomalileri, Doğum sonrası erken dönemde ateşli bir hastalığın geçirilmesi Başa alınan darbeler ve kalıtım

HANGİ ÇOCUKLARDA DİSLEKSİ GÖRÜLEBİLİR?

Disleksi, gelişimsel okuma bozukluğu olarak da nitelendirilir. Bu tanıma uygun çocuklara ait özellikler şöyle sıralanabilir; Harfleri ya da rakamları ters algılayabilirler. Örneğin, 6 yerine 9, 9 yerine 6 diyebilirler. Okurken cümle içerisinde kelime atlamaları görülür ya da farklı satırlardan okumayı sürdürebilirler. Yön tayininde güçlükler yaşayabilir, sağını solunu öğrenmekte zorlanabilirler. Uzaklık ve derinlik algılamasında sorunlar yaşayabilirler. Bu nedenle bir tepsiyi taşıırken devirebilir, ya da elindekileri daha sık yere düşürebilir, bazen de eşyalara çarpabilirler. Benzer sesleri (d-t, f-v, b-p, k-g, c-ç gibi harfleri) birbirine karıştırabilirler. Hece içindeki harfleri yerlerini değiştirerek farklı okuyabilirler. Örneğin, at yerine ta ya da ve yerine ev diyebilirler. Haftanın günlerini ardı ardına saymakta zorlanırlar. Ödevlerini yapmayı unuturlar. Anne-babaların sık sık bu konularda uyardıkları ve bazen de çocukları

yalancılıkla suçladıkları görülmektedir. Dün-bugün ve yarın gibi zaman kavramlarını sıralamada güçlük çekerler. Arkadaşları ile ilişkileri genellikle sorunludur.

HANGİ YAŞLARDA ORTAYA ÇIKAR? CİNSİYET FARKI VAR MIDIR?

Genellikle ilkokula başlanıldığı sırada, okumaya başlangıç aşamasında kendini gösterebilir. Bu çocukların tahtaya yazılan yazıları defterlerine not etmeleri de zor olmaktadır. Defterlerde genelde uzun cümlelerin yerine kısa cümleler ve kelimeler bulunur. Bazı kelimeleri yazmayı unuttuklarından cümleler bazen anlaşılabilir. Yapılan araştırmalarda erkeklerde kızlarına oranla 3-4 kat daha fazla görüldüğü tespit edilmiştir.

GÖRÜLME SIKLIĞI NEDİR?

Disleksi çok bilinmemesine rağmen toplum genelinde önemli bir sorundur. Disleksinin görülme sıklığının normal popülasyona göre %8-10 arasında olduğu kabul edilmektedir. Disleksi solaklarda daha yaygın olarak görülmektedir.

DİSLEKSİ VE ÇOCUĞUN DUYGUSAL DÜNYASI

Bu çocuklar toplum içinde belki de en sık eleştirilen, suçlanan ve yargılanan çocuklardır. Okul başarısızlığı nedeniyle tembel, dağınıklığı nedeniyle savruk, sağını solunu karıştırması nedeniyle aptal, bazı harfleri karıştırması nedeniyle dikkatsiz, daha sık düşmesi ve eşyaları devirmesi nedeniyle sakar şeklinde birçok yargıya maruz kalmaktadırlar. Böyle bir durumda öğretmen ve aile çocuğa yüklenirken, çocuğun kendisi de aslında ne olduğunu anlamamaktadırlar. Çocuğun elinden gelen çabayı göstermesine rağmen başarılı olamaması özgüvenini azaltabilir ve kendi içine kapanmasına neden olabilir.

KİMLERDE GÖRÜLÜYOR?

Disleksi toplum genelinde önemli bir sorun. Disleksinin görülme sıklığının yüzde 8-10 arasında olduğu kabul ediliyor. Gelişimsel okuma bozukluğu olarak da tanımlanan disleksiye erkek çocuklarda kızlara oranla 4 kat daha fazla rastlanıyor. Disleksinin nedeni kesin olarak bilinmemekle birlikte, hamilelik sırasında annenin yetersiz beslenmesi ve geçirilen enfeksiyonlar, doğum sonrası görülen yüksek ateşli enfeksiyonlar, kalıtım sebepleri arasında gösteriliyor. Bir çocukta öğrenme bozukluğu olduğunu söyleyebilmek için belirli kriterlerin olması gerekiyor. Pedagog Ayşegül Salgın bu konuda şunları söylüyor: "Öğrenme bozukluğu, zekası normal ya da normalin üstünde olan ve beklenen akademik becerileri kazanamayan çocuklar için kullanılır. Bu çocuklarda hiperaktivite, dikkat sorunları, koordinasyon problemleri, görsel ve işitsel algı sorunları, konuşma problemleri, organizasyon ve oryantasyon sorunları, sosyal-duygusal davranış sorunları sıkça görülmektedir."

ÖZEL BİR EĞİTİM VERİLMELİ

Disleksi görülen çocuk, öğrenme güçlüğü çektiği için birtakım psikolojik problemler yaşayabiliyor. Bu açıdan sorun yaşayan çocukların tıbbi ve psiko-pedagojik değerlendirmelerinin titizlikle yapılması gerekiyor. Ayşegül Salgın konuyla ilgili şu bilgileri veriyor: "Okulda başarısızlık yaşayan bir çocuk öğrenme bozukluğu açısından değerlendirmeye alınır. Yapılan testlerle çocuğun zeka düzeyi, yeteneklerinin dağılımı, görsel -işitsel algı düzeyi belirlenerek tanı koyulur. Hazırlanacak bireysel eğitim programı ve özel eğitim desteği ile çocuğun okulda yaşayabileceği sorunlar en aza indirilmeye çalışılmaktadır. Çünkü öğrenme bozukluğu olan çocukların eğitimi, normal sınıflardaki müfredat programları ya da özel derslerle gerçekleşmemektedir. Bu çocuklar tanı ve değerlendirmelerinden elde edilen bilgilerle oluşturulan özel eğitim programlarıyla ve psiko-pedagojik yaklaşımla yapılacak eğitsel terapiyle öğrenebilmektedirler. Terapinin birinci ilkesi, sorunla ilgili olarak öncelikle çocuğu ve aileyi bilgilendirmek ve okulla işbirliği yapmaktır."

AİLE DESTEĞİ ŞART

Öğrenme güçlüğü çektikleri için bazı aileler çocuklarını azarlama, anlayışsız davranma yoluna gidiyorlar. Anne ve babaların onlara kızmak yerine daha anlayışlı davranmaları gerekiyor. Pedagog Salgın ailelere şu uyarılarda bulunuyor: "Aileler çocuklarının okulda yaşadıkları başarısızlık ve öğrenme sorunları konusunda dikkatli olmalı, başarısızlığı tembelliğe ya da kapasite yetersizliğine bağlamadan önce gerekli değerlendirmeler bir uzman tarafından yapılmalıdır. Sorunla ilgili erken müdahale çocuğun başarısızlığını azaltacak, okulla ilişkisini olumlu yönde etkileyecektir."

Okul içindeki yasal haklar

ANAYASAMIZ NE DER?

- Anayasa'nın 42. Maddesi 8. fıkrası; Devlet, durumları sebebiyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılabacak tedbirler alır. 2. Fıkra; II. Eğitim ve Öğrenim Hakkı ve Ödevi Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir.

5378 SAYILI ENGELLİLER HAKKINDA KANUN VE ENGELLİLERİN HAKLARI BAKIMINDAN DEĞERLENDİRME

Madde 15

Hiçbir gerekçe ile engellilerin eğitim alması engellenemez. Engelli çocuklara gençlere ve yetişkinlere, özel durumları ve farklılıkları dikkate alınarak bütünleştirilmiş ortamlarda ve engelli olmayanlarla eşit eğitim imkanı sağlanır. Denilmektedir.

RAPORLAŞTIRMA

Bir çocuğun eğitim hayatında yapılacak düzenlemeye 'Resmi Eğitim Tedbiri' denir.

Resmi tedbir alınması için mutlaka çocuğun durumunu tanılayan bir rapor olması zorunludur.

- Veli, okul sürecinde yaşanan problemlerden dolayı hastaneye başvurur. Veya okul sürecinde yaşanan problemlerden dolayı Eğitsel Değerlendirme İsteği Formu ile Rehberlik ve Araştırma Merkezine başvurur.
- *Hastaneye yapılan başvuru sonucunda;*
- Disleksi tanısı konular ise: Engelli Sağlık Kurulu Raporu düzenlenir. (En az %20 oran) Skolastik becerilerde karma tip bozukluk Özgül öğrenme güçlüğü Disleksi!!! Disleksi, rapor için başvuru hastanelerde veya Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde uygulanan test WISC-R Testi'dir.
- Bu rapor akabinde aile-veli Rehabilitasyon Merkezlerini gezmeye başlar ve nihayetinde birinde karar kılıp, bir BEP programı hazırlanır.

RAM'LARA BAŞVURMA

Bir rapor alındıktan sonra veli Rehberlik ve Araştırma Merkezine (RAM) başvurur.

(Randevu alır)

Veya

Okul rehberlik servisi 'Eğitsel Değerlendirme İsteği Formu' ile randevu alarak veliyi

RAM'a yönlendirir.

REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

* Rehberlik ve Araştırma Merkezine gelen çocuk performans olarak incelenir.

* Aile formu ile ev hayatıyla ilgili bilgileri alınır.

- Eğitsel Değerlendirme İsteği Formu ile okul hayatı hakkında bilgiler toplanır.
- Tüm bu bilgiler doğrultusunda değerlendirilmeye başlanır.

İLÇE ÖZEL EĞİTİM ÜST KURULU

RAM, İlçe Özel Eğitim Üst Kuruluna öğrencinin disleksi tanısından dolayı kaynaştırma eğitimine alınmasının uygun olduğunu belirtir ve tüm evrakları kurula gönderir.

İLÇE ÖZEL EĞİTİM ÜST KURULU

İlçe Özel Eğitim Üst Kurulu, çocuğu özgül öğrenme güçlüğü tanısından dolayı kaynaştırma programına alır.

Buna ilişkin gerekli resmi belgeyi/belgeleri hazırlar

Ve tüm bu resmi evrakları

Çocuğun okuluna aldığı kararı gönderir.

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM KARARI DAYANAKLARI

- 2008-60 Nolu Genelge (Kaynaştırma Yoluyla Eğitim Uygulamaları) Bu genelge ekinde Kaynaştırma Yoluyla Eğitim Uygulamalarında Öğretmenlere yönelik 9 sayfalık öneriler sunulmuştur.
- 573 Nolu, Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
- Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği

OKULUN GÖREVLERİ

İlçe Özel Eğitim Üst Kurulundan gelen karar ve yasal dayanaklar gereği okulda BEP Kurulu toplanır. Bu kurul bundan sonra toplanmakla yükümlüdür. Bu zorunluluk yasa gereğidir aynı zamanda.

BEP KURULU ÜYELERİ

- Özel eğitimden sorumlu okul idarecisi
- Okul rehber öğretmeni
- Öğrencinin dersine giren tüm branş öğretmenleri(ve diğer öğretmenlerde katılabilir)
- Öğrencinin velisi (olmazsa olmaz, zaruridir)

BEP KURULU GÖREVLERİ

- Öğrencinin eğitim performansını belirler.
- O eğitim öğretim yılı içinde kazanılmasını istediği hedefleri belirler.
- Uygulanacak destek eğitim programını belirler.
- Uygulanacak sınav tedbirleri belirlenir.
- Öğrenci için gerekli sosyal tedbirleri alır.
- Okul içinde alınabilecek fiziki tedbirleri alır.

RAPORLAŞTIRMA

Yapılan tüm toplantılar ve alınan kararlar raporlaştırılır.

Kaynaştırma kararı gelmesinin yıl dönümlerinde okulda yapılan planlamalar ve uygulamalar 'Bireysel Gelişim Raporu' ile RAM'lara bildirilir.

BEP Kurulu bir eğitim yılı içerisinde en az 2 kez toplanmalıdır. (ilk yarı dönem başı ve 2.yarı dönem başı olarak) Dilerse her ayın başında da toplanıp değerlendirme yapılabilir.

DESTEK EĞİTİM ODASI

BEP kurulu kararı ile;

ÖÖG tanılı öğrenci haftada 12 saati aşmayacak şekilde ihtiyacı olan derslerden 'Destek Eğitim Odasından' bireysel olarak yararlandırılır.

SINAV TEDBİRLERİ

BEP kurulu kararı ile;

Gereksinimlere göre

- 15 dakika ek süre
 - Tek kişilik sınav salonu
 - Bir öğretmenin okuyucu ve kodlayıcı olarak sınavlarda eşlik etmesi
- Bu tedbirlerin hepsi ya da bir kaçısı sınavlarda uygulanabilir.

BEP kurulu kararı ile;

- Öğrencinin oryantasyonu
- Akranlarıyla olumlu iletişimi
- Kendini ifade etme yeteneği
- Öz güveninin güçlendirmesi
- Öğrencinin çalışma gruplarına katılımını desteklenmesi alanlarında gerekli tedbirler alınır.
- Öğrenciye başarabileceği görev ve sorumluklar verilmez.
- Öğrencinin soru sormasına, gerektiğinde konularının tekrar edilmesine fırsat tanınması
- İşlenen konuların pekiştirilmesi ve öğrencinin sınava hazırlanmasını sağlamak amacıyla konu içeriğine uygun sorular hazırlanması
- Öğrenciniz yazılı anlatımda güçlük yaşıyorsa sözlü sınavları, kısa yanıtı ve boşluk doldurmalı sınavların tercih edilmesi
- Öğrencinin sınavını gerekirse bireysel olarak yapılması
- Sınav sonrasında zaman kaybetmeden öğrenciye geri bildirim vermeye dikkat edilmesi
- Öğrenci ile konuşurken olumsuzdan çok olumlu ifadeler kullanılmasına özen gösterilmesi v.b.

FİZİKİ TEDBİRLER

BEP kurulu kararı ile;

Sınıf içinde ya da okul içinde öğrencinin eğitim öğretime ulaşması, etkin faydalanmasına yönelik tedbirleri alır. (Ön sırada oturması, Cam kenarında oturması, belirli periyotlarda dikkatinin çekilmesi, ihtiyaç halinde rehber öğretmenle ders arasında görüşmesi v.b.)

DİSLEKSİK BİREYLERİN VE EBEVEYNLERİN YASAL HAKLARININ GÜNELLENMESİ – GÜÇLENDİRİLMESİ

DİSLEKSİK BİREY İLK OLARAK;

Veli ve okul sürecinde yaşanan problemlerden dolayı hastaneye başvurur. Veya okul sürecinde yaşanan problemlerden dolayı Eğitsel Değerlendirme İsteği Formu ile Rehberlik ve Araştırma Merkezine başvurur.

Hastaneye yapılan başvuru sonucunda;

Disleksi tanısı konulur ise: Özürlü (Engelli) Sağlık Kurulu Raporu düzenlenir. (En az %20 oran) Skolastik becerilerde karma tip bozukluk Özgül öğrenme güçlüğüDisleksi!!! Disleksi, rapor için başvuru hastanelerde veya Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde uygulanan test WISC-R Testi'dir.

Bu rapor akabinde aile-veli Rehabilitasyon Merkezlerini gezmeye başlar ve nihayetinde birinde karar kılıp, bir BEP programı hazırlanır.

BEP PROGRAMI:

- Sınav tedbirlerinin alınması
- Destek eğitim odasından faydalanma
- Müfredat ile ilgili düzenlemeler

DİSLEKSİK BİREYLERİN VE EBEVEYNLERİN YASAL HAKLARININ GÜNELLENMESİ – GÜÇLENDİRİLMESİ

DİSLEKSİK BİREYLERİN HAKLARI

Sadece okul alanında ve hatta sadece ilköğretim aşamasında tanılı olan (raporlu) olan çocuklarda bir takım kısıtlı haklar söz konusudur.

- ilk sırada oturma talep hakkı
- BEP planının uygulanmasını talep hakkı
- sınavlarda ek süre yahut ayrı bir sınıf talep etme hakkı
- ders saatlerinde ihtiyaç duyması halinde rehber öğretmenle irtibat kurmak isteme hakkı
- sınav kağıtlarının ayrı değerlendirilmesi talep hakkı gibi.....

DİSLEKSİK BİREYLERİN EBEVEYNLERİNİN HAKLARI

- çocuğunun tanısı koydurma ve çocuğu hakkında rapor düzenlenmesini talep hakkı
- Devletimiz tarafından çocuğunu yılda 2 farklı RAM birimine götürebilme hakkı ve bunun için devlet bütçesinden yararlanması
- BEP planının çocuğunun öğrenenim gördüğü okulda uygulanmasını talep ve eğitmenlerle birlikte yol haritasını belirme talep hakkı

BAŞKACA HiÇ BİR YASAL HAKKI MEVCUT DEĞİLDİR.!!!

DİSLEKSİK BİREYLERİN VE EBEVEYNLERİN YASAL HAKLARININ GÜNELLENMESİ – GÜÇLENDİRİLMESİ

ANAYASAMIZ NE DER?

Anayasa'nın 42. Maddesi 8. fıkrası; Devlet, durumları sebebiyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirler alır. 2. Fıkra; II. Eğitim ve Öğrenim Hakkı ve Ödevi Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz.Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir.

Anayasa'nın 49. Maddesi, Çalışma herkesin hakkı ve ödevidir.

Anayasa'nın 50. Maddesi, 2. fıkrası; Bedeni veya ruhi yetersizliği olanların çalışma şartları bakımından özel olarak korunurlar.

Anayasa'nın 70. Maddesi; Her Türk Kamu Hizmetlerine Girme Hakkına sahiptir.

Anayasa'nın 70. Maddesi, 2. Fıkra; Hizmete Almada Görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez

5378 SAYILI ENGELLİLER HAKKINDA KANUN VE ENGELLİLERİN HAKLARI BAKIMINDAN DEĞERLENDİRME

Amaç

Madde 1- (Değişik:6/2/2014-6518/62 md.)

Bu Kanunun amacı; engellilerin temel hak ve özgürlüklerden faydalanmasını teşvik ve temin ederek ve doğuştan sahip oldukları onura saygıyı güçlendirerek toplumsal hayata diğer bireylerle eşit koşullarda tam ve etkin katılımlarının sağlanması ve engelliliği önleyici tedbirlerin alınması için gerekli düzenlemelerin yapılmasını sağlamaktır.

Kapsam

Madde 2- Bu Kanun engellileri, ailelerini, engellilere yönelik hizmet veren kurum ve kuruluşlar ile diğer ilgilileri kapsar.

Madde 3- c Bendi

Engelli: Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duyuşal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplarından dolayı topluma diğer bireyler ile birlikte eşit koşullarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre koşullarından etkilenen bireyi, tanımlamaktadır.

Madde 15

Hiçbir gerekçe ile engellilerin eğitim alması engellenemez. Engelli çocuklara gençlere ve yetişkinlere, özel durumları ve farklılıkları dikkate alınarak bütünleştirilmiş ortamlarda ve engelli olmayanlarla eşit eğitim imkanı sağlanır.

Denilmektedir.

5378 SAYILI ENGELLİLER HAKKINDA KANUN VE ENGELLİLERİN HAKLARI BAKIMINDAN DEĞERLENDİRME

Bu Kanunla Birlikte;

- Ayrımcılık
- Topluma Dahil Olma
- Destek
- Erişilebilirlik
- Bakım
- Hizmet
- Erken Tanı ve Koruyucu Hizmetler
- İstihdam
- Eğitim..... V.S.....

DİSLEKSİK BİREYLERİN VE EBEVEYNLERİN YASAL HAKLARININ GÜNELLENMESİ – GÜÇLENDİRİLMESİ BAKIMINDAN NELER YAPILABİLİR/YAPILMALIDIR

%40 ve üzeri engelli bireylere baktığımız da; bir çok yasal dayanağı olan sosyal-ekonomik-bireysel haklar mevcuttur. Bunlar Nelerdir Özetle;

1-İlki ve en önemlisi Özel Sektör ve Kamuda İstihdam Konusu:

-4857 Sayılı İş Kanununa göre, İşyerlerinin Engelli Çalıştırma Zorunluluğu; Buna göre; İşverenler, elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde yüzde üç özürlü,(Engelli) kamu işyerlerinde ise yüzde dört özürlü(engelli) ve yüzde iki eski hükümlü işçiyi meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler.

–657 Sayılı Devlet Memurları Kanununa Tâbi Kurum Ve Kuruluşlarda İstihdam Edilmesi Gereken Engelli Oranı Ne Kadardır?

Devlet Memurları Kanununa göre; kurum ve kuruluşlar çalıştırdıkları personele ait kadrolarda %3 oranında engelli personel çalıştırmak zorundadır. %3'ün hesaplanmasında ilgili kurum veya kuruluşun (taşra teşkilatı dahil) toplam dolu kadro sayısı dikkate alınır.

Öte yandan; %40 veya üzeri engelliler için; Kamuda istihdam önceliği ve EKPS sınav hakkı, Engelli Kamu Personel Seçme Sınavı ve Engellilerin Devlet Memurluğuna Alınmaları Hakkında Yönetmelik” 07/02/2014 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girdi. En son 27. Nisan 2014 tarihinde söz konusu sınav yapılmıştır. Disleksik bireyler engelli raporları olduğu halde yukarıdaki hakları kullanamamaktadır.

DİSLEKSİK BİREYLERİN VE EBEVEYNLERİN YASAL HAKLARININ GÜNELLENMESİ – GÜÇLENDİRİLMESİ BAKIMINDAN NELER YAPILABİLİR/YAPILMALIDIR.....

1-Su İndirimi: Her Belediye bu indirim uygulamak zorundadır. 18 yaşını dolduranlar için indirim oranı %50 'dir.

2-Digitürk İndirimi: %40 ve üzeri engellilere %50 indirimlidir.(Bu hakkı kendi evinizde kullanamıyorsanız istediğiniz bir kişinin bu hakkı kullanmasını sağlayabilirsiniz.)

3-Şehir İçi Ulaşım: Belediye otobüslerinden %40 ve üzeri engel oranına sahip olanlar ücretsiz yararlanır. Şehir dışı ulaşımında da %30 indirim mevcuttur. THY' de yine %25 indirim mevcuttur. TCDD' ise %50 indirim ile ulaşım hakkı tanınmıştır.

3-EKPSS'ye girme Hakkı: %40 ve üzeri tüm engellilerin sınava girme hakkı vardır.

4-Gelir Vergisi İndirimi:%40 ve üzeri tüm engelli çalışan ve engelli çocuğu olan çalışanlar gelir vergisi indirimden yararlanır. Serbest çalışanlarda bu hakkı kullanır.

5-Türk Telekom Sosyal Tarife-TTNET-UyduNet ve Turkcell Süperonline gibi alanlarda da indirimler yine %40 ve üzeri engelli olmak şartıyla mevcuttur.

DİSLEKSİK BİREYLERİN VE EBEVEYNLERİN YASAL HAKLARININ GÜNELLENMESİ – GÜÇLENDİRİLMESİ BAKIMINDAN NELER YAPILABİLİR/YAPILMALIDIR.....

6-Muayenede öncelik hakkı %40 ve üzeri için

7-Devlet Tiyatrolarında- Müze ve ören yerlerinde indirim yine %40 ve üzeri için

8-Cep telefonu hizmetlerinde indirim mevcuttur.(%40 ve üzeri)

9-Üniversitelerde engelli öğrencilere üniversite girişlerinde ek puan verilebilmektedir. Üstün yetenekli öğrencilerin YÖK tarafından değerlendirilmesi sonucu uygun görülmesi halinde YGS'ye girmeden Güzel Sanatlar Bölümüne kayıt olabilmeleri hakkı getirilmiştir.

10-Engelli Memurun nöbet durumu, engelli memura kendi isteği dışında fazla mesai ve gece nöbet yaptırılmaz.

11-Engelli Memurun izin Hakkı; T.C Başbakanlık Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü'nün 03.12.2002 tarihli yayınladığı 2002/58 nolu Genelgesi 3. Maddesi uyarınca, 10-16 Mayıs Sakatlar Haftasının ilk günü ile Engelliler Gününde Engellilere yönelik faaliyet gösteren Konfederasyon, bağlı federasyonlar ve derneklerin kamu görevlisi olan yönetim kurulu üyeleri ile kamuda görev yapan tüm engelliler idari izinli sayılacaktır.

DAHA SAYISIZ HAK MEVCUT OLMAKLA DİSLEKSİK BİREYLER VE EBEVEYNLERİ HEPSİNDEN YOKSUNDUR.

DİSLEKSİK BİREYLERİN VE EBEVEYNLERİN YASAL HAKLARININ GÜNELLENMESİ – GÜÇLENDİRİLMESİ BAKIMINDAN NELER YAPILABİLİR/YAPILMALIDIR.....

Yüzde 40'dan fazla engelli raporuna sahip engelliler erken emekli olurlar. Gerek 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun bu kanunun ortadan kaldırdığı 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu gereğince özürölüler gerek çalışarak ve gerekse isteğe bağlı prim ödeyerek emekli olabilirler.

-Yeni Kanunla gelen engelli emekliliği

1-Sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten önce yüzde 60 ve daha fazla oranda hastalık veya özürlü bulunan ve bu nedenle malûllük aylığından yararlanamayanlara, en az on beş yıldan beri sigortalı bulunmak ve en az 3960 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olmak şartıyla yaşlılık aylığı bağlanır.

-Yetkili sağlık kurullarınca usûlüne uygun düzenlenecek raporlar ve dayanağı tıbbî belgelerin incelenmesi sonucu, Kurum Sağlık Kurulunca çalışma gücündeki kayıp oranının;

a) Yüzde 50 ilâ yüzde 59 arasında olduğu anlaşılan sigortalılar, en az 16 yıldan beri sigortalı olmaları ve 4320 gün,

b) Yüzde 40 ilâ yüzde 49 arasında olduğu anlaşılan sigortalılar, en az 18 yıldan beri sigortalı olmaları ve 4680 gün,

prim bildirilmiş olanlar herhangi bir yaşa bağlı olmadan engelli sıfatıyla erken emekli olabilecekler ama yukarıda sayılan şartlar 01.01.2015 gününden sonra işe girenler için geçerli olup, Kanun'un ek ve geçici maddeleriyle kademe getirilmiştir.

DİSLEKSİK BİREYLERİN VE EBEVEYNLERİN YASAL HAKLARININ GÜNELLENMESİ – GÜÇLENDİRİLMESİ BAKIMINDAN NELER YAPILABİLİR/YAPILMALIDIR.....

6-Muayenede öncelik hakkı %40 ve üzeri için

7-Devlet Tiyatrolarında- Müze ve ören yerlerinde indirim yine %40 ve üzeri için

8-Cep telefonu hizmetlerinde indirim mevcuttur.(%40 ve üzeri)

9-Üniversitelerde engelli öğrencilere üniversite girişlerinde ek puan verilebilmektedir. Üstün yetenekli öğrencilerin YÖK tarafından değerlendirilmesi sonucu uygun görülmesi halinde YGS'ye girmeden Güzel Sanatlar Bölümüne kayıt olabilmeleri hakkı getirilmiştir.

10-Engelli Memurun nöbet durumu, engelli memura kendi isteği dışında fazla mesai ve gece nöbet yaptırılmaz.

11-Engelli Memurun izin Hakkı; T.C Başbakanlık Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü'nün 03.12.2002 tarihli yayınladığı 2002/58 nolu Genelgesi 3. Maddesi uyarınca, 10-16 Mayıs Sakatlar Haftasının ilk günü ile Engelliler Gününde Engellilere yönelik faaliyet gösteren Konfederasyon, bağlı federasyonlar ve derneklerin kamu görevlisi olan yönetim kurulu üyeleri ile kamuda görev yapan tüm engelliler idari izinli sayılacaktır.

DAHA SAYISIZ HAK MEVCUT OLMAKLA DİSLEKSİK BİREYLER VE EBEVEYNLERİ HEPSİNDEN YOKSUNDUR.

DİSLEKSİK BİREY VE EBEVEYEN İÇİN SAĞLIK SEKTÖRÜ AÇISINDAN GÜNCELLEME VE GÜÇLENDİRME

25 YAŞINA KADAR DEVLET TARAFINDAN, DİSLEKSİK BİREYLERE REÇETE İLE UZMAN TARAFINDAN YAZILMASI HALİNDE BİRTAKIM İLAÇLAR BİREYLERE SAĞLANMAKLA, 25 YAŞ SONRASI DEVLET DESTEĞİ SON BULMAKTADIR. VE BİR KISMI HATIRI SAYILIR BİR FİYATLA PİYASAYA SÜRÜLEN İLAÇLARDIR.